

Datum
2023-11-15Dnr
173/2023
Er beteckning
S2023/02576s.remissvar@regeringskansliet.se
s.sf@regeringskansliet.se och
carolin.jarlehag@regeringskansliet.se

Ett stärkt och samlat skydd av välfärdssystemen (SOU 2023:52)

Sammanfattning

IFAU har granskat utredningens förslag med utgångspunkt i vårt uppdrag att följa upp och utvärdera arbetsmarknads- och utbildningspolitik samt arbetsmarknadseffekter av socialförsäkringen.

Utifrån vårt uppdrag kan vi varken tillstyrka eller avstyrka utredningens förslag.

IFAU vill särskilt framhålla att det finns mycket begränsad evidens kring vilka åtgärder som effektivt kan minska bidragsbrott och felaktiga utbetalningar. Av denna anledning är det av stor vikt att ett eventuellt införande av utredningens förslag genomförs på ett sätt som säkerställer utvärderingsbarhet.

Diskussion

IFAU delar utredningens bedömning att bidragsbrott och felaktiga utbetalningar är ett stort samhällsproblem och att ytterligare åtgärder behövs inom detta område. IFAU anser dock att det är svårt att bedöma förslagets eventuella effekter på bidragsbrott och felaktiga utbetalningar eftersom det finns mycket begränsad tidigare evidens som kan ge ledning. I den mån individer upplever att upptäcktsrisken ökar i och med de nya förslagen kommer dock sannolikt benägenheten att fuska minska (Engström m.fl. 2006).

IFAU noterar också att utredningen i allt väsentligt saknar ett resonemang om värdet av att förslagen utvärderas och hur sådana utvärderingar skulle kunna utformas. Möjligheten att utvärdera effekten av en reform beror typiskt sett på hur reformen införs och generellt sett är det svårt att isolera effekten av en enskild åtgärd när flera förändringar införs samtidigt eller i tät följd (såsom föreslås i utredningen).

För att kunna bedöma effekten av en åtgärd måste det också finnas en rimlig möjlighet att uppskatta vad som hade hänt om åtgärden inte införts. I det här fallet skulle det t.ex. kunna handla om att en åtgärd införs för en viss förmån men inte för en annan. Utvecklingen av felaktiga utbetalningar i de två

förmånssystemen skulle sedan kunna jämföras för att skatta en effekt av den aktuella åtgärden. IFAU anser att ovanstående utvärderingsaspekter bör beaktas vid ett eventuellt införande av utredningens förslag.

I detta ärende har generaldirektören Maria Hemström Hemmingsson beslutat. Olof Rosenqvist har varit föredragande.

Maria Hemström Hemmingsson

Olof Rosenqvist

Referenser

Engström, P., Hesselius, P och Persson, M. (2006) ”Överutnyttjande i tillfällig föräldrapenning för vård av barn” IFAU-rapport 2006:9.